

Oleg O. Mandić, *Kronika obitelji Mandić*, 2. izdanje, Rijeka – Opatija: Naklada Kvarner / Katedra Čakavskog sabora Opatija, 2016., 326 str.

U izdanju Naklade Kvarner i Katedre Čakavskog sabora Opatija objavljeno je 2016. drugo izdanje knjige Olega O. Mandića *Kronika obitelji Mandić*, u kojoj se obrađuje povijest obitelji „čije su generacije kroz više od jednog stoljeća ostavile svoj potpis na mnogim po ovaj kraj sudbonosnim događajima“. Prvo je izdanje svjetlo dana ugledalo sada već davne 2001. godine.

Na početku je drugoga izdanja autor istaknuo kako će u njemu i dalje biti predstavljeni pripadnici njegove loze Mandića od sredine 19. stoljeća do današnjih dana, dok će prethodna razdoblja prepustiti nekom drugom istraživanju. Već u predgovoru („Novije slovo o Mandićima“, 7-12), koji je napisao Petar Strčić, saznajemo kako je riječ o obitelji iz hrvatskoga građanskog sloja čiji su se pripadnici istaknuli u hrvatskoj, ali i povijesti drugih naroda. Uz predgovor, djelo je strukturno podijeljeno na pet dijelova koji opisuju po jednu generaciju obitelji Mandić, osim petoga dijela koji je predstavio petu i šestu generaciju.

Prvi je dio „Sredina XIX. stoljeća: prva znana generacija Mandića iz Kastva“ (13-50), u kojem autor donosi porijeklo obitelji Mandić te opisuje porodične korijene. Predstavljeni su Matko, Frane, Ivan i Marija Mandić. S obzirom na to da nakon pregleda obiteljske ostavštine autor nije došao do dodatnih spoznaja, život i djelo Matka Mandića odlučio je predstaviti na temelju već napisane literature. Time opis Matka Mandića nije umanjen jer i dalje donosi podatke o njegovu rođenju, odrastanju i školovanju te političkom okruženju i djelovanju. Na jednak je način predstavljen i Matkov brat Frane. Pored dvojice poznatije braće, predstavljeni su Ivan i Marija Mandić, o kojima nema puno podataka. Štoviše, da je Matko Mandić imao sestru autor je saznao tek tijekom pisanja ove knjige.

U poglavlju „Druga generacija 1880.“ (51-138) predstavljeni su Ante, Josip, Marija, Milena i Danica Mandić. Prilikom opisa Ante Mandića autor se koristio trima izvorima, među kojima su vrlo zanimljivi njegovi nikad objavljeni zapisi koji obuhvaćaju razdoblje njegova života do kraja Prvoga svjetskog rata. Bogat životopis autorova „najdražega pretka“ sastoji se, između ostaloga, od njegova političkoga djelovanja, pravne karijere i uloge u narodnooslobodilačkom pokretu (NOP), gdje je u jednom trenutku bio imenovan jednim od kraljevskih namjesnika koji su upravljali novostvore-

nom Jugoslavijom. Josipu Mandiću, Antinom bratu, glazba je bila temeljna odrednica u životu, stoga u su tom dijelu knjige istaknuti njegovi glazbeni počeci, studentski dani te razdoblje glazbenoga stvaralaštva u Pragu. Zanimljiv je podatak da od 1905. do 1927. nije napisao nijedno glazbeno djelo da bi potom uslijedilo plodno desetogodišnje razdoblje. Antinim i Josipovim sestrama Mariji, Mileni i Danici posvećeno je puno manje prostora te autor iznosi osnovne informacije o njihovom životu.

Treći je dio „Treća generacija 1910.“ (139-188), u kojem su predstavljeni Oleg Mandić stariji te Igor, Niko, Egon i Vera Mandić. O Olegu Mandiću starijem, autorovu ocu, saznajemo o njegovu rođenju i školovanju, njegovim ljubavima, političkoj orijentaciji i sudjelovanju u NOP-u, sveučilišnim aktivnostima te znanstvenom radu i istraživačkom opusu. Autor je priložio i bibliografiju radova Olega Mandića starijeg. Igor Mandić, autorov stric, bio je prvi Mandić koji se rodio u Opatiji. Početkom Drugoga svjetskog rata unovačen je u vojsku u kojoj je proveo idućih deset godina. Autor je predstavio tri ratne anegdote iz života ovoga pretka, ali možda je najzanimljiviji podatak bila veza s njemačkom prijateljicom iz predratnih dana, što u tadašnjim poslijeratnim okolnostima nije bilo lako prihvatljivo. Naposljetku su u kratkim crtama predstavljeni Niko, Egon i Vera Mandić.

„Četvrta generacija 1935.“ (189-300) poglavlje je u kojem je najveći opseg zauzela biografija autora knjige podijeljena u dva dijela: jedan dio koji obrađuje autorov život u 20. i drugi dio koji sagledava njegov život u 21. stoljeću. Kada se govori o životu autora tijekom 20. stoljeća, nesumnjivo je da boravak u Auschwitzu predstavlja jedno od najvažnijih, ako ne i najvažnije iskustvo u njegovu životu. Predstavio je svoje logoraško iskustvo na temelju teksta koji je u obliku feljtona izlazio u 13 nastavaka u *Novom listu* od 27. siječnja do 10. veljače 1977. godine. Potresan je to dio knjige koji govori ne samo o neljudskim uvjetima u samom Auschwitzu već i o putu koji je autora i njegovu obitelj doveo do zloglasnoga logora te o njihovu izbavljenju. Autor se imao priliku susresti i sa zloglasnim liječnikom Josefom Mengeleom. Osim boravka u Auschwitzu, predstavio je i svoj život u poslijeratnom razdoblju, odnosno život u Beogradu i Zagrebu, opisujući pritom i prioritete koji su ga tada zanimali, ulogu žena u svom životu te razne anegdote. Život autora u 21. stoljeću predstavljen je kroz njegov humanitarni rad te političko djelovanje na lokalnoj opatijskoj razini. Uza samoga autora, u ovom su dijelu knjige predstavljeni Milica, Alexander i Liana Mandić.

U petom su i posljednjem poglavlju obrađeni „Peta i šesta generacija 1960.“ (301-318). Najviše je prostora posvećeno autorovu sinu Olegu Mandiću mlađem, magistru prirodnih znanosti Bečkoga sveučilišta, koji je angažiran u raznim znanstvenim istraživanjima Paleontološkoga instituta. Njegov znanstvenoistraživački rad odveo ga je na duga terenska istraživanja diljem svijeta, primjerice u središnji Iran, južnu Tursku, Oman, Egipat i Grčku. Pored Olega u kratkim su crticama predstavljeni Regina i Moira Mandić, autorova unuka.

Potom slijede „Genealoško stablo obitelji Mandić“ (319) te „Sadržaj“ (321-325). Pohvalno je što je knjiga bogato opremljena ilustracijama te sadrži 168 slika iz raznih razdoblja autorova života i života njegovih predaka.

Drugo je izdanje knjige Olega O. Mandića *Kronika obitelji Mandić* sadržajno i slikovno bogatije od prvoga, ali prava je vrijednost ovoga djela u tome što je autor uspio u svom naumu da predstavi najznačajnije pripadnike svoje obitelji (među njih valja ubrojiti i autora) koji su djelovali tijekom 19. i 20. stoljeća. Time se čitatelj ne upoznaje samo sa slavnim precima jedne obitelji, već i s povijesnim ličnostima koje su oblikovale istarsku i hrvatsku povijest.

Igor Jovanović

Darko Dukovski, *Istra 'spod ponjave. Povijesni erotikon istarski: od kraja 19. do početka 21. stoljeća*, Pula: Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika, 2016., 406 str.

U izdanju Istarskoga ogranka Društva hrvatskih književnika objavljena je 2016. knjiga *Istra 'spod ponjave*, čiji je autor istarski i hrvatski povjesničar Darko Dukovski. Svojom tematikom ne spada u uobičajeni autorov opus, ali time sigurno nije umanjena njezina historiografska vrijednost jer je Dukovski ovoj temi pristupio na ozbiljan istraživački način, kako i dolikuje povjesničaru njegova ranga. Knjiga je strukturno podijeljena na šest vrlo sadržajnih poglavlja, a obogaćena je i brojnim fotografijama i ilustracijama.

U uvodu „Bezvremenost erosa i pornosa: istraživačka pitanja, metodologija i društveno-povijesni modeli“ (7-15) autor kazuje kako se europska historiografija, a posebice hrvatska, donedavno nije sustavno bavila temom spolnosti, smatrajući je možda neozbiljnom, eteričnom i marginalnom,